

Šifra učenca:
A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

REDNI ROK
RENDES MÉRÉS

3.

**obdobje
szakasz**

**DRŽAVLJANSKA IN DOMOVINSKA
VZGOJA TER ETIKA / ÁLLAM- ÉS
HONPOLGÁRI NEVELÉS, VALAMINT ETIKA
PREIZKUS ZNANJA / FELMÉRŐLAP**

Četrtek, 10. maj 2012 / 60 minut

2012. május 10., csütörtök / 60 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.
Učenec dobi en obrazec za točkovanje.*

*Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll. A tanuló egy
pontozólapot kap.*

**NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS**

**ob koncu 3. obdobja
a 3. szakasz végén**

Navodila učencu so na naslednji strani.
A tanulónak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Preizkus ima 40 strani, od tega 4 prazne.
A felmérőlap terjedelme 40 oldal, ebből 4 üres.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na obrazec za točkovanje.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni kasneje.

Na koncu svoje odgovore še enkrat preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd vagy írd be az első oldal jobb felső sarkában levő keretbe és a pontozólapra!

Olvashatóan írd le! Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!

Az olvashatatlan és érthetetlen javításokat nulla ponttal értékeljük.

Ha az adott feladat nehéznek tűnik, ne időzzél nála sokáig, inkább fogj a következő megoldásába!

A megoldatlan feladathoz később térj vissza! A végén még egyszer ellenőrizd a megoldásaidat!

Bízzál önmagadban és képességeidben!

Sok sikert kívánunk!

Prazna stran
Üres oldal

1. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Elite so vsepovsod, vedno bodo obstajale in se povezovale v socialne mreže. Sam obstoj elit in njihovo druženje nista nič slabega. Navsezadnje obstajajo različne. Od gospodarskih do duhovnih. Problem je tam, kjer lahko takšne formalne ali neformalne organizacije pridobivajo vpliv na odločanje državnih organov.

(Vir: R. Pirnat, Delo, Mag, 22. 3. 2010)

OPOMBA: elita – posamezniki, ki izstopajo po družbenem položaju, pomembnosti, kakovosti

(Vir: Slovar slovenskega knjižnega jezika)

Pojasni, kako lahko elite vplivajo na delo državnih organov.

Odgovor napiši na črti.

	1
--	---

2. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Poplava babic in dedkov /.../ postaja namreč svetovni pojav, saj se bo po pričakovanjih po svetu od 1955 do 2025 število ljudi, starejših od 65 let, štirikrat povečalo.

(Vir: http://www.stat.si/novice_poglej.asp?ID=741)

Razloži, zakaj se delež starejših v družbi povečuje.

Odgovor napiši na črto.

b) Na kakšen način lahko mlajši ublažijo generacijsko osamitev starejših?

Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

1. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

Elit csoportok mindenütt vannak, mindig is lesznek, és szociális hálózatokba tömörülnek. Az elit meglétében és tömörülésében nincs semmi rossz. Többféle elit létezik: a gazdaságitól a szellemiig. Gond akkor keletkezik, amikor ezek a formális vagy informális szervezetek hatást gyakorolhatnak az állami szervek döntéseire.

(Forrás: R. Pirnat, Delo, Mag, 2010. 3. 22.)

MEGJEGYZÉS: elit – a társadalom csúcsán elhelyezkedő kis létszámú csoport (olyan egyénekből áll, akik társadalmi helyzetük, fontosságuk, befolyásuk miatt kitűnnek)

Magyarázd meg, hogyan gyakorolhat az elit hatást az állami szervek munkájára!
Válaszodat írd a vonalra!

	1
--	---

2. a) Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

A nagymamák és nagypapák áradata [...] már világjelenséggé nőtte ki magát, hiszen a számítások szerint 1955 és 2025 között a 65 évnél idősebbek aránya a négyszeresére nő majd a világon.

(Forrás: http://www.stat.si/novice_poglej.asp?ID=741)

Magyarázd meg, miért növekszik az idősek aránya a társadalomban!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Hogyan tudják a fiatalok enyhíteni az idősek generációs elszigetelődését?
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

3. Oglej si sliko 1 in reši nalogo.

Slika 1

(Vir: http://www.mladina.si/mladina/200908/img/msovrazni_govor_izbrisani_tema.jpg)

- a) Katero vrsto nestrpnosti izraža grafit na sliki 1?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Versko.
- B Spolno.
- C Nacionalistično.
- D Ekonomsko.

- b) Utemelji, zakaj grafit na sliki 1 izraža nestrpnost.
Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

4. a) Na črto napiši, kdo sestavlja enostarševsko družino.

- b) Na črto napiši še en tip družine, poleg enostarševske, ki je v Sloveniji zakonsko opredeljen.

	2
--	---

3. Figyeld meg az 1-es számú képet, majd oldd meg a feladatot!

(A graffiti szövege: TÖRÖLJÉTEK KI A DÉLI ČIFUROKAT! (čefur, čifur: volt déli jugoszláv köztársaságokból származó, Szlovéniában élő személyt jelölő lekicsinylő kifejezés)

1-es számú kép

(Forrás: http://www.mladina.si/mladina/200908/img/msovrazni_govor_izbrisani_tema.jpg)

- a) Milyen alapú az 1-es számú kép graffitijében kifejezett türelmetlenség?
Karikázd be a helyes válasz betűjelét!
- A Vallási.
B Nemi.
C Nemzeti.
D Gazdasági.
- b) Indokold meg, miért fejez ki az 1-es számú képen látható graffiti türelmetlenséget!
Válaszodat írd a vonalra!

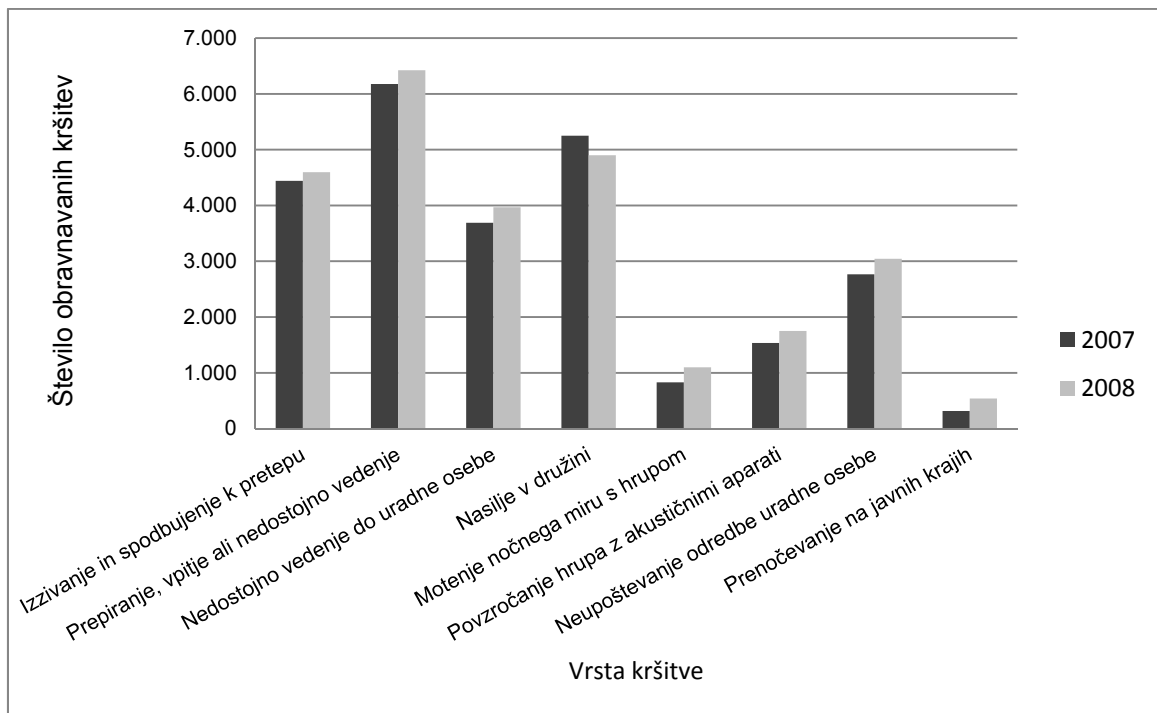
	2
--	---

4. a) Írd a vonalra, kik alkotják az egyszülős családot!

- b) Írj a vonalra még egy olyan családtípust, amely Szlovéniában – az egyszülős mellett – törvényileg elismert!

	2
--	---

5. Oglej si graf na sliki 2 in odgovori na vprašanja.

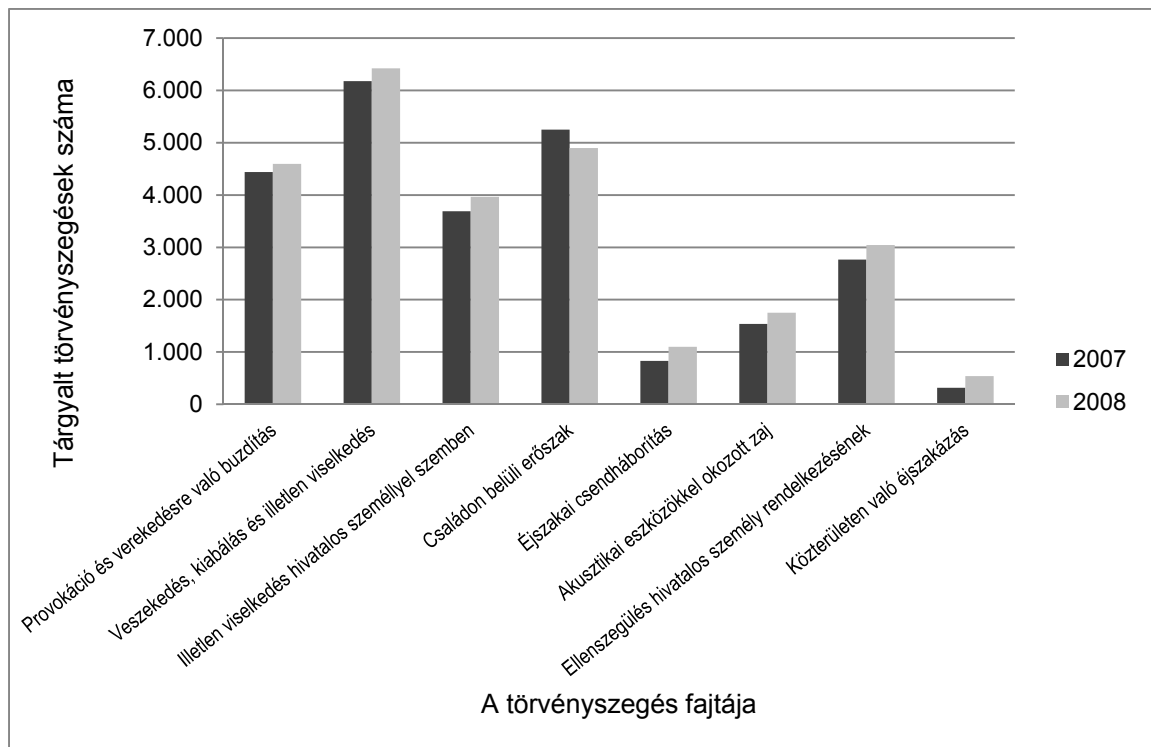
Slika 2: Kršitve zakona o varstvu javnega reda in miru

(Prirejeno po: <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2008.pdf>)

- a) Na podlagi grafa na sliki 2 ugotovi, katera kršitev javnega reda in miru je v letu 2008 upadla.
Odgovor napiši na črto.

- b) Ugotovi, katera od naštetih vrst kršitev v grafu na sliki 2 ne vključuje nasilja nad sočlovekom.
Odgovor napiši na črto.

5. Figyeld meg a 2-es számú képen látható grafikont, majd válaszolj a kérdésekre!

2-es számú kép: A közrendről és közbiztonságról szóló törvény megszegései

(A <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2008.pdf> nyomán)

a) A 2-es számú kép grafikonja alapján állapítsd meg, a közrend megszegésének melyik fajtája csökkent 2008-ban!
Válaszodat írd a vonalra!

b) Állapítsd meg, a 2-es számú kép grafikonján bemutatott törvényszegési fajták közül melyik nem foglal magába embertársak ellen elkövetett erőszakot!
Válaszodat írd a vonalra!

6. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

Lance Armstrong je bil najmlajši svetovni prvak v zgodovini kolesarstva. Leta 1996 je obolel za rakom. Kljub temu se je po premagani bolezni uspešno vrnil v kolesarstvo in postal rekorder po zmagah na najtežji kolesarski dirki – dirki po Franciji. Ustanovil je organizacijo, ki se ukvarja s svetovanjem, oporo in zbiranjem sredstev za boj proti raku.

Slika 3

(Vir slike: <http://davidkiyokawa.com/blog/wp-content/uploads/2009/10/lance-armstrong-1.jpg>)

- a) S čim se je Lance Armstrong prikupil velikemu delu javnosti?
Odgovor napiši na črto.

- b) Navedi še en primer, kako je kaka medijsko prepoznavna oseba ponudila dobrodelno pomoč.
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

6. Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Lance Armstrong volt a legfiatalabb világbajnok a kerékpározás történelmében. 1996-ban rákbeteg lett. Ennek ellenére a betegség leküzdése után visszatért a versenyzéshez, és csúcstartó lett a legnehezebb kerékpárversenyen, a Tour de France-on elért győzelmek számával. Az általa alapított szervezet tanácsadást, segítséget nyújt a rákellenes harcban, továbbá pénzadományokat gyűjt erre a célra.

3-es számú kép

(A kép forrása: <http://davidkiyokawa.com/blog/wp-content/uploads/2009/10/lance-armstrong-1.jpg>)

a) Mivel nyerte el Lance Armstrong a nyilvánosság nagy részének rokonszenvét?
Válaszodat írd a vonalra!

b) Nevez meg még egy olyan esetet, amikor egy közismert médiaszereplő jótékonyági célból segítséget nyújtott!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

7. a) Oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanje.

Slika 4

(Vir: http://www.javno.com/gn/slike/gn_slike_3/r1/g2009/m01/x23641193777881115775.jpg)

Pri kateri vrsti sporazumevanja uporabljamo znake, ki jih prikazuje slika 4?
Odgovor napiši na črto.

b) Na črto napiši eno od pravil, ki jih moramo upoštevati za uspešno komuniciranje.

	2
--	---

7. a) Figyeld meg a 4-es számú képet, és válaszolj a kérdésre!

4-es számú kép

(Forrás: http://www.javno.com/gn/slike/gn_slike_3/r1/g2009/m01/x23641193777881115775.jpg)

Milyen fajta kommunikációban használjuk a 4-es számú képen bemutatott jeleket?
Válaszodat írd a vonalra!

b) Írj a vonalra egy olyan szabályt, amelyet szükséges betartani, hogy eredményes legyen a kommunikáció!

	2
--	---

8. Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanja.

Slika 5

a) Prek katerega medija se sporazumevata sogovornika na sliki 5?
 Odgovor napiši na črto.

b) Navedi eno od možnih nevarnosti komuniciranja prek predstavljenega medija.
 Odgovor napiši na črto.

8. Figyeld meg az 5-ös számú képet, majd válaszolj a kérdésekre!

5-ös számú kép

a) Melyik média segítségével kommunikál egymással az 5-ös számú képen a két beszélgetőtárs?
Válaszodat írd a vonalra!

b) Nevezd meg az említett médián történő kommunikáció egy lehetséges veszélyét!
Válaszodat írd a vonalra!

9. a) Preberi besedilo 1, ki ga je objavila ena od slovenskih parlamentarnih strank, in odgovori na vprašanje.

Besedilo 1:

V poslanski skupini stranke zastopamo stališče, da Slovenija džamije ne potrebuje, ravno tako smo mnenja, da je ne potrebujejo pripadniki islamske verske skupnosti, katerim naj bi bila namenjena. Za svoje versko izražanje namreč že razpolagajo z velikim številom molilnic.

(Vir: http://sl-si.facebook.com/note.php?note_id=37235691523)

Katere človekove pravice poslanska skupina ni upoštevala pri oblikovanju svojega stališča?

Odgovor napiši na črto.

- b) Preberi besedilo 2, ki so ga borci za človekove pravice objavili v odgovor na besedilo 1, in reši nalogo.

Besedilo 2:

Protiustavno je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti. (iz 63. člena Ustave Republike Slovenije)

(Vir: <http://www.uradni-list.si/>)

Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

- A Argumenti poslanske skupine so v skladu s slovensko ustavo.
B Argumenti poslanske skupine niso v skladu s slovensko ustavo.

- c) Navedi en mednarodni dokument, ki zagotavlja pravico do svobodnega izpovedovanja vere.

Odgovor napiši na črto.

9. a) Olvasd el az 1-es számú szöveget, amelyet az egyik szlovén parlamenti párt jelentetett meg, majd válaszolj a kérdésre!

1-es számú szöveg:

A párt képviselőcsoportjában azt az álláspontot képviseljük, hogy Szlovéniának nincs szüksége dzsámira, ezért úgy véljük, az iszlám vallási közösség tagjainak, akiket tulajdonképpen szolgálna, sincs rá szüksége. Vallási életük gyakorlásához ugyanis nagyszámú imaházzal rendelkeznek már.

(Forrás: http://sl-si.facebook.com/note.php?note_id=37235691523)

Melyik emberi jogot nem vette figyelembe a képviselőcsoport az álláspont kialakításakor?

Válaszodat írd a vonalra!

- b) Olvasd el a 2-es számú szöveget, amelyet az emberi jogok harcosai válaszként jelentettek meg az 1-es számú szövegre, majd oldd meg a feladatot!

2-es számú szöveg:

Alkotmányellenes bármilyen nemzeti, faji, vallási vagy egyéb egyenlőtlenségre való buzdítás, valamint a nemzeti, faji, vallási és egyéb gyűlölet és türelmetlenség szítása. (A Szlovén Köztársaság alkotmányának 63. cikkelyéből)

(Forrás: <http://www.uradni-list.si/>)

Karikázd be az igaz állítás betűjelét!

- A A képviselőcsoport érvei összhangban vannak a szlovén alkotmánnyal.
B A képviselőcsoport érvei nincsenek összhangban a szlovén alkotmánnyal.

- c) Nevez meg egy nemzetközi dokumentumot, amely biztosítja a szabad vallásgyakorlás jogát!

Válaszodat írd a vonalra!

10. a) Poveži simbol z ustreznim pomenom tako, da na črto pred simbolom zapišeš ustrezno črko.

SIMBOL:

POMEN:

- A Fizično nasilje.
- B Erotične vsebine.
- C Nevarnost droge.
- D Starostna omejitev.
- E Diskriminacija.

(Vir: <http://www.safe.si/>)

- b) Pojasni, kakšen namen imajo tovrstni simboli v medijih.
Odgovor napiši na črti.

	3
--	---

11. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Prebivalci Fidžija so dobili televizijo in televizijske programe iz ZDA, Velike Britanije in Avstralije šele leta 1995. Raziskovalci so ugotovili, da je prišlo kmalu po prihodu televizij v njihovo kulturo do visokega porasta motenj hranjenja med mladimi ženskami.

(Vir: <http://www.smrklja.si/hot/aktualno/7580>)

Utemelji, zakaj rezultati raziskave v gornjem besedilu niso verodostojno predstavljeni.
Odgovor napiši na črti.

- b) Utemelji, kako lahko mediji škodljivo vplivajo na prehranjevalne navade ljudi.
Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

10. a) Kösd össze a szimbólumot a megfelelő jelentéssel úgy, hogy a szimbólum előtti vonalra írd a megfelelő betűjelet!

SZIMBÓLUM:

JELENTÉS:

- A Testi erőszak.
 B Erotikus tartalmak.
 C Drogveszély.
 D Korhatár.
 E Diszkrimináció.

(Forrás: <http://www.safe.si/>)

- b) Magyarázd meg, mi az effajta szimbólumok célja a médiákban!
 Válaszodat írd a vonalra!

	3
--	---

11. a) Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

Fidzsi lakosai csak 1995-ben kaptak televíziót és televíziós csatornákat az USA-ból, Nagy-Britanniából és Ausztráliából. A kutatók megállapították, hogy a televíziónak a fizisi kultúrában való megjelenésével nagyon megnőtt a táplálkozási rendellenesség a fiatal nők körében.

(Forrás: <http://www.smrkija.si/hot/aktualno/7580>)

Indokold meg, miért nincsenek a fenti szövegben a kutatás eredményei hitelesen bemutatva!

Válaszodat írd a vonalra!

- b) Indokold meg, hogyan lehet káros hatással a média az emberek táplálkozási szokásaira!
 Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

12. Preberi besedilo in reši nalogo.

Odgovorni urednik je nadaljeval pregled vsebine: »Rešiti moramo problem druge strani, ki ne bo objavljen.« Na vprašanje, kako lahko to prepove, je odvrnil: »Enostavno: jaz sem rekel, da to ne bo objavljeno. Jaz lahko prepovem objavo kateregakoli članka, če to hočem.«

(Vir: http://sindikato.novinar.com/?m=6&id_clanek=68)

a) Obkroži črko pred načelom, po katerem je ravnal urednik v gornjem primeru.

A Argument moči.

B Moč argumenta.

b) V čem je razlika med argumentom moči in močjo argumenta?
Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

13. Preberi besedila in odgovori na vprašnji.

ISLAM

Muslimani verujejo v enega samega boga, imenovanega Alah, kar v arabskem jeziku pomeni Bog.

KRŠČANSTVO

Kristjani verujejo v enega samega boga, ki se vernikom razodeva kot Sveta Trojica (Bog Oče, Bog Sin in Bog Sveti Duh).

JUDOVSTVO

Judje verujejo v enega samega Boga, čigar ime je neizrekljivo. Označuje ga kratica JHVH (Jahve).

a) Kaj je skupnega zgoraj navedenim verstvom?
Odgovor napiši na črto.

b) Katero od naštetih verstev je zgodovinsko najmlajše?
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

12. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatot!

A felelős szerkesztő folytatta a tartalom vizsgálatát: »Meg kell oldanunk a második oldal okozta gondot, mert azt nem jelentetjük meg.« Arra a kérdésre, hogy ezt hogyan tudja megakadályozni, ezt válaszolta: »Egyszerűen. Én azt mondom, hogy nem jelenik meg. Én bármelyik cikk megjelenését megtilthatom, ha akarom.«

(Forrás: http://sindikat.novinar.com/?m=6&id_clanek=68)

a) Karikázd be annak az elvnek a betűjelét, amely szerint a felelős szerkesztő a fenti példában eljár!

A Az erő érve.

B Az érv ereje.

b) Mi a különbség az erő érve és az érv ereje között?
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

13. Olvasd el a szövegeket, és válaszolj a kérdésekre!

ISZLÁM

A muzulmánok egy istenben, Allahban hisznek, akinek a neve arabul Istent jelent.

KERESZTÉNYSÉG

A keresztények egy istenben hisznek, és azt vallják, hogy Isten a Szentháromságot alkotó három személyben (Atya, Fiú és Szentlélek) létezik.

JUDAIZMUS

A zsidók egy istenben hisznek, akinek a neve nem ejthető ki. A JHVH (Jahve) rövidítés jelöli.

a) Mi a közös a fent bemutatott vallásokban?
Válaszodat írd a vonalra!

b) A bemutatott vallások közül melyik a történelmileg legfiatalabb?
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

14. Preberi 18. člen iz kodeksa novinarske etike in obe besedili in odgovori na vprašanje.

Iz kodeksa novinarske etike:

18. člen: Ko novinar poroča s področja pravosodja, upošteva, da nihče ni kriv, dokler ni pravnomočno obsojen. Novinar mora biti pazljiv pri omembi imen in objavi fotografij in posnetkov storilcev, žrtev ter njihovih svojcev v poročilih o nesrečah in predkazenskih postopkih.

(Vir: <http://www.novinar.com/>)

Besedilo 1:

160 centimetrov visok in izrazito telesno razvit moški svetlejših kratko prstriženih las, ki naj bi v noči na 9. april pred lokalom Roxly v Ljubljani 41-letnega ljubljanskega odvetnika V. V. z enim udarcem v glavo pahnil v komo, ostaja na prostosti.

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/102074>)

Besedilo 2:

Brez sence dvoma je senat ljubljanskega okrožnega sodišča spoznal 35-letnega Ljubljančana Gašperja Bezjaka za krivega povzročitelja posebno hude telesne poškodbe, saj je 9. aprila 2009 v središču mesta z udarcem pokosil 41-letnega odvetnika Vladimirja Višnarja.

(Vir: <http://www.dnevnik.si/novice/kronika/104226128>)

Besedili opisujeta isti dogodek. Razloži, zakaj sta v besedilu 2 povzročitelj in žrtev imenovana z imenom, v besedilu 1 pa ne.

Odgovor napiši na črti.

	1
--	---

15. Katero verstvo uporablja simbol na sliki 6?
Odgovor napiši na črto.

Slika 6

	1
--	---

14. Olvasd el az újságírói kódex 18. cikkelyét és a két szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

Az újságírói kódexből:

18. cikkely: Amikor az újságíró igazságügyi témában tudósít, figyelembe veszi, hogy amíg valakit nem ítélnék el jogerősen, addig ártatlan. Az újságírónak körültekintően kell eljárnia a balesetekről és előzetes eljárásokról szóló tudósításokban a tettesek, áldozatok és hozzátartozók nevének említésekor, a róluk készült fotók és felvételek megjelentetésekor.

(Forrás: <http://www.novinar.com/>)

1-es számú szöveg:

A 160 centiméter magas, kimondottan erős testalkatú, rövid világos hajú férfi, aki az április 9-ére virradó éjszakán Ljubljánában a Roxly szórakozóhely előtt úgy megütötte V. V. 41 éves ljubljanaei ügyvédet, hogy az kómába esett, szabadlábban marad.

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/102074>)

2-es számú szöveg:

A ljubljanaei kerületi bíróság minden kétséget kizárva bűnösnek találta a ljubljanaei Bežjak Gašperet különösen súlyos testi sértés okozásában, hiszen 2009. április 9-én a város központjában egy ütéssel kivégezte Višnar Vladimir 41 éves ügyvédet.

(Forrás: <http://www.dnevnik.si/novice/kronika/104226128>)

A két szöveg ugyanarról az eseményről szól. Magyarázd meg, miért szerepel a 2-es számú szövegben a tettes és az áldozat teljes névvel, az 1-es számú szövegben pedig nem!

Válaszodat írd a vonalra!

	1
--	---

15. Melyik vallás használja a 6-os számú képen látható szimbólumot?

Válaszodat írd a vonalra!

6-os számú kép

	1
--	---

16. a) Smiselno poveži pojme med obema stolpcema. Ustrezno črko iz desnega stolpca napiši na črto pred pojmom v levem stolpcu.

_____ Minister.

A Parlament.

_____ Poslanec.

B Sindikat.

C Občina.

D Vlada.

E Sodišče.

- b) Razloži pojem politična stranka.
Odgovor napiši na črti.

	3
--	---

17. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

V Afganistanu ni nič dobrega, orožje očitno ni zagotovilo miru, potrebujemo mir in popolnoma drugačne načine obvladovanja konfliktov, je med drugim dejala predsedujoča Svetu Evangeličanske cerkve Margot Käsman in s tem povzročila veliko zgražanja, a tudi odobravanja.

(Vir: Delo, 24. 2. 2010)

- a) Zakaj je Margot Käsman s svojo izjavo povzročila tako različne odzive?
Odgovor napiši na črti.

- b) Utemelji, zakaj vojaška sila ne more zagotavljati trajnega miru.
Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

16. a) Értelemszerűen kösd össze a két oszlopban levő fogalmakat! Írd a megfelelő betűjelet a jobb oldali oszlopból a bal oldali oszlop fogalmai előtti vonalra!

_____ Miniszter.

A Parlament.

_____ Képviselő.

B Szakszervezet.

C Község.

D Kormány.

E Bíróság.

- b) Magyarázd meg a politikai párt fogalmat!
Válaszodat írd a vonalra!

	3
--	---

17. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Afganisztánban semmi jó nincs, a fegyverek nem biztosították a békét, békére és a konfliktusok másféle megoldására van szükségünk, mondta többek közt az Evangélikus Egyház Tanácsán Margot Käßmann elnöklő, nagy felháborodást, de egyetértést is kiváltva.

(Forrás: Delo, 24. 2. 2010)

- a) Miért váltott ki Margot Käßmann a kijelentésével ennyire eltérő visszhangokat?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Indokold meg, miért nem tud a katonai erő tartós békét biztosítani!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

18. a) Razloži pojem pravna država.
Odgovor napiši na črti.

- b) Na črti napiši utemeljitev, v kakšnih okoliščinah se med ljudmi širijo dvomi o delovanju pravne države.

- c) Kaj državljanom krepi zaupanje v pravno državo?
Odgovor napiši na črto.

	3
--	---

19. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Danes se kažeta v svetu dva zelo različna vzorca rasti prebivalstva: majhna rast ali celo upadanje števila prebivalstva v najbogatejših državah in nadaljevanje hitre rasti prebivalstva v najrevnejših državah sveta.

(Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2480)

Navedi en razlog za upadanje rodnosti prebivalstva v najbogatejših državah.
Odgovor napiši na črto.

- b) Navedi en kazalnik, s katerim povezujemo razvitost posameznih držav po svetu.
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

18. a) Magyarázd meg a jogállam fogalmat!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Írd a vonalra annak az indoklását, milyen körülmények között terjed az emberek közt a jogállam működésében való kételkedés!

- c) Mi erősíti az állampolgároknál a jogállamba vetett bizalmat?
Válaszodat írd a vonalra!

	3
--	---

19. a) Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

Napjainkban a világon két nagyon különböző népességnövekedési minta figyelhető meg: a leggazdagabb államokban alacsony népességnövekedés vagy népességcsökkenés, a világ legszegényebb országaiban pedig a gyors népességnövekedés folytatása.

(Forrás: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2480)

Nevezd meg egy okát annak, hogy a leggazdagabb országokban csökken a születések számaránya!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Nevezd meg egy mutatót, amellyel a világ országainak fejlettségét hozzuk kapcsolatba!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

20. Slika 7 prikazuje enega od nenasilnih načinov postavljanja zahtev, naslovljenih na oblasti.
Oglej si sliko 7 in odgovori na vprašanja.

Slika 7

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/106963>)

- a) Navedi en nenasilen način postavljanja zahtev.
Odgovor napiši na črto.

- b) Pojasni, kaj skušajo ljudje doseči z nenasilnim postavljanjem zahtev.
Odgovor napiši na črti.

20. A 7-es számú kép a hatalom felé intézett követelések erőszakmentes módját mutatja be. Figyeld meg a 7-es számú képet, majd válaszolj a kérdésekre!

7-es számú kép

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/106963>)

- a) Nevezd meg a követelések kinyilvánításának egy erőszakmentes módját!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Magyarázd meg, mit akarnak elérni az emberek a követelések erőszakmentes kinyilvánításával!
Válaszodat írd a vonalra!

21. Z uporabo preglednice 1 odgovori na vprašanji.

Vzhodna Slovenija				
Leto	Struktura prebivalstva po starosti			
	Skupaj	0–14	15–59	60+
		v %		
Moški				
2011	540 425	13,9	67,1	19,0
2031	523 825	12,2	56,3	31,5
Ženske				
2011	549 297	13,1	61,2	25,7
2031	528 770	11,8	52,1	36,1

Preglednica 1

(Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2850)

- a) Katera starostna skupina obeh spolov se bo odstotkovno povečevala med letoma 2011 in 2031?

Odgovor napiši na črto.

- b) Razloži, glede na podatke v preglednici 1, zakaj bo naraščalo povpraševanje po naslednjih poklicih: medicinska sestra, zdravnik, manager v bolnišnici, fizioterapevt. Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

21. Az 1-es számú táblázat alapján válaszolj a kérdésekre!

Kelet-Szlovénia				
A népesség életkor szerinti szerkezete				
Év	Összesen	0–14	15–59	60+
		% -ban		
Férfiak				
2011	540 425	13,9	67,1	19,0
2031	523 825	12,2	56,3	31,5
Nők				
2011	549 297	13,1	61,2	25,7
2031	528 770	11,8	52,1	36,1

1-es számú táblázat

(Forrás: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2850)

- a) Melyik korcsoport fog mindkét nem esetében százalékosan növekedni 2011 és 2031 között?

Válaszodat írd a vonalra!

- b) Magyarázd meg az 1-es számú táblázat adatai alapján, miért fog növekedni a következő foglalkozások utáni kereslet: egészségügyi nővér, orvos, kórházi menedzser, fizioterapeuta!

Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

22. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

Microsoft je osumljen izkoriščanja otroške delovne sile v tovarni na Kitajskem, kjer domnevno računalniške miške in Xbox krmilnike sestavljajo najstniki, ki so za uro dela plačani nekaj več kot 40 centov.

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/104055>)

- a) Navedi en razlog, zakaj se v svetu pojavlja izkoriščanje otroške delovne sile. Odgovor napiši na črto.

- b) Na črti napiši predlog za rešitev problema izkoriščanja otrok za delovno silo.

	2
--	---

22. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

A Microsoftot azzal vádolják, hogy kínai üzemében gyermekeket dolgoztat, a számítógépes egereket és Xbox konzolokat állítólag serdülőkorúak szerelik össze, akiknek alig valamivel több mint 40 cent órabért fizetnek.

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/104055>)

- a) Nevezd meg egy okát annak, miért jelenik meg a világon a gyermekmunkaerő kizsákmányolása!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Írd a vonalra, hogyan lehetne megoldani a gyermekek munkaerőként való kizsákmányolását!

	2
--	---

OBRNI LIST.
LAPOZZ!

23. Oglej si sliko 8 in odgovori na vprašanja.

Slika 8

(Vir: <http://www.arhivo.com/najvecja-cistilna-akcija-v-sloveniji>)

a) Na črto napiši slogan čistilne akcije, ki ga prikazuje slika 8.

b) Na črto napiši cilj vsake čistilne akcije.

c) Razloži namen kartiranja oziroma popisovanja divjih odlagališč.
Odgovor napiši na črti.

23. Figyeld meg a 8-as számú képet, és válaszolj a kérdésekre!

8-as számú kép

(Forrás: <http://www.arhivo.com/najvecja-cistilna-akcija-v-sloveniji>)

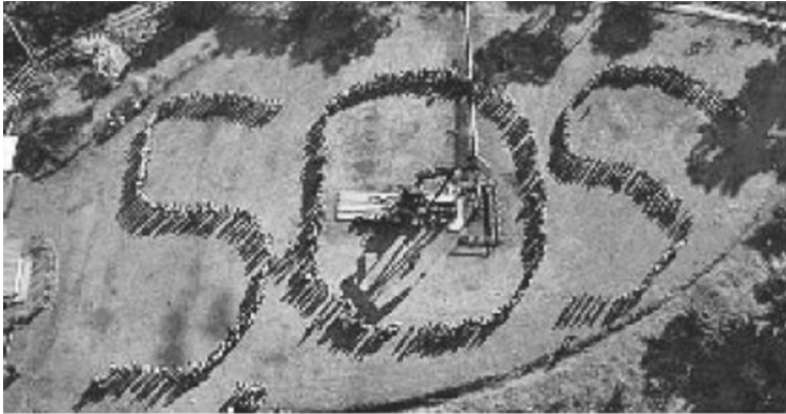
a) Írd a vonalra a 8-as számú képen bemutatott akció jelszavát!

b) Írd a vonalra, mi a célja minden szemétyűjtő akciónak!

c) Magyarázd meg, mi a célja az illegális szemétkerakók feltérképezésének, illetve összeírásának!
Válaszodat írd a vonalra!

	3
--	---

24. Oglej si sliko 9, preberi njen opis in odgovori na vprašanji.

Slika 9

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/106901>)

Slika 9 prikazuje eno od številnih akcij za reševanje amazonskega pragozda. Ljudje so s svojimi telesi na gozdni poseki oblikovali napis SOS (mednarodna Morsejeva oznaka za klic na pomoč).

- a) Pojasni, kaj so ljudje z napisom želeli sporočiti.
Odgovor napiši na črto.

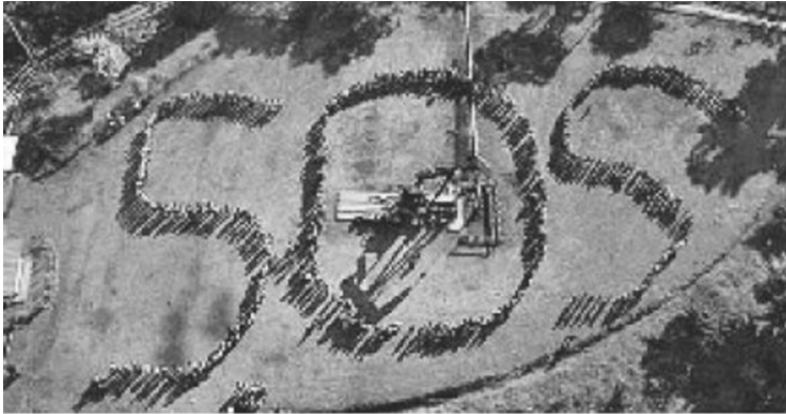
- b) Navedi eno posledico pretiranega izsekavanja gozda za življenje ljudi.
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50
--	----

24. Figyeld meg a 9-es számú képet, olvasd el a leírását, majd válaszolj a kérdésekre!

9-es számú kép

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/106901>)

A 9-es számú kép az amazóniai esőerdő számos mentési akcióinak egyikét ábrázolja. Az emberek az irtáson testükkel SOS feliratot (nemzetközi segélyhívó morzejel) formáltak.

- a) Magyarázd meg, mit akartak ezzel a felirattal üzeni az emberek!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Nevezd meg a túlzott erdő kivágás egy következményét az emberek életében!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

ÖSSZPONTSZÁM:

	50
--	----

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal